

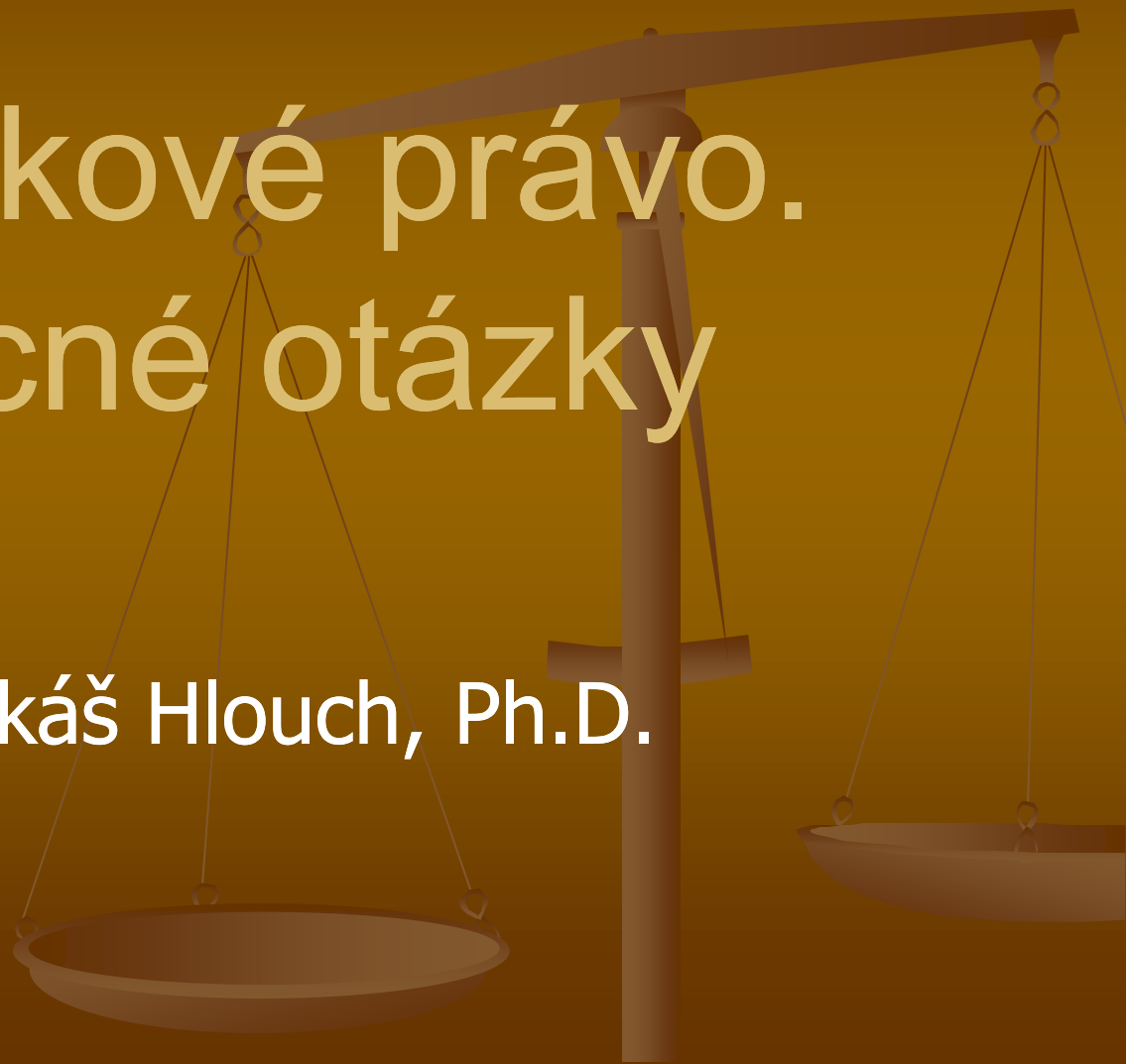
Základy soukromého práva

přednáška VII.

Závazkové právo.

Obecné otázky

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D.

Relativní majetková práva

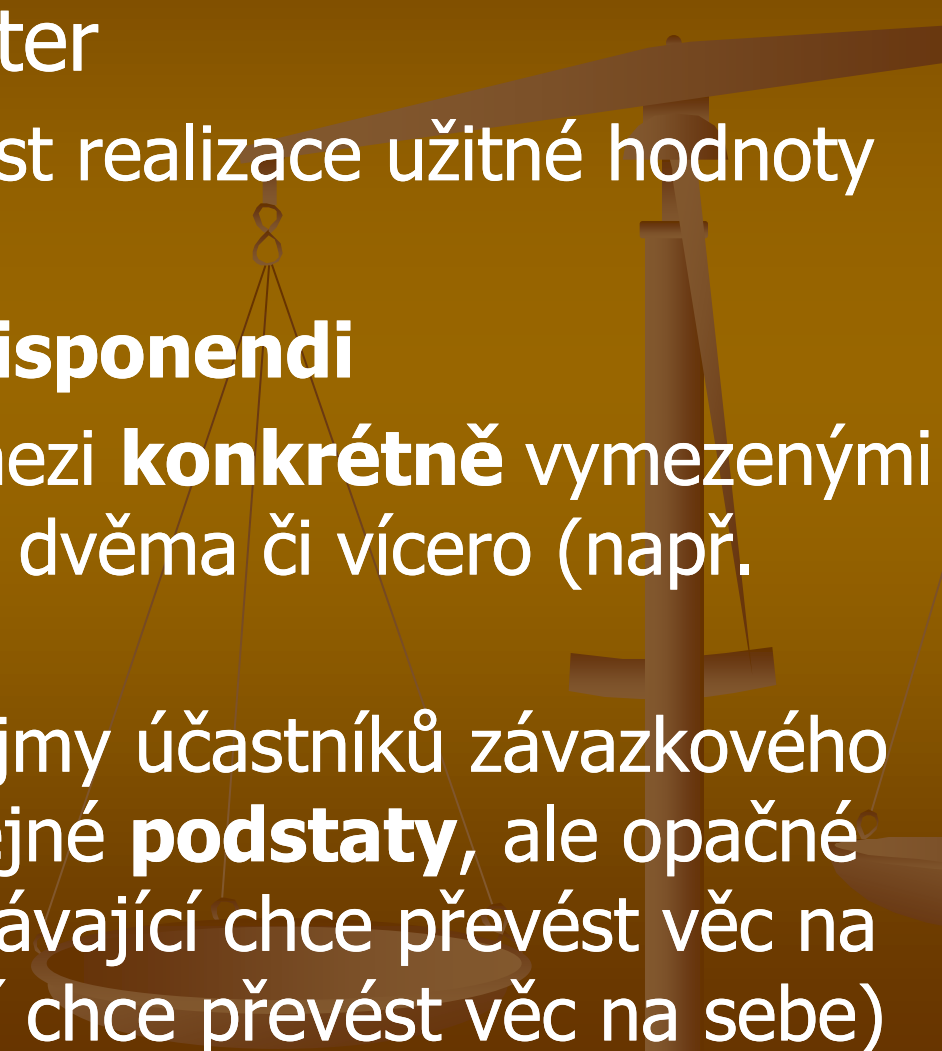
(část IV. - § § 1721 a násl. NOZ)

- vztahy majetkové hodnoty (§ 1721)
  - Plnění musí odpovídat zájmu věřitele, který nemusí být majetkový
- vyjádření ekonomické směny hodnot různých komodit
- na rozdíl od věcného práva (absolutní, statické) má závazkové právo charakter dynamický
  - Např. věcné právo věc držet se v závazkovém vztahu „výpůjčka“ projevuje jako právo na vrácení věci po uplynutí doby zapůjčení

Závazek

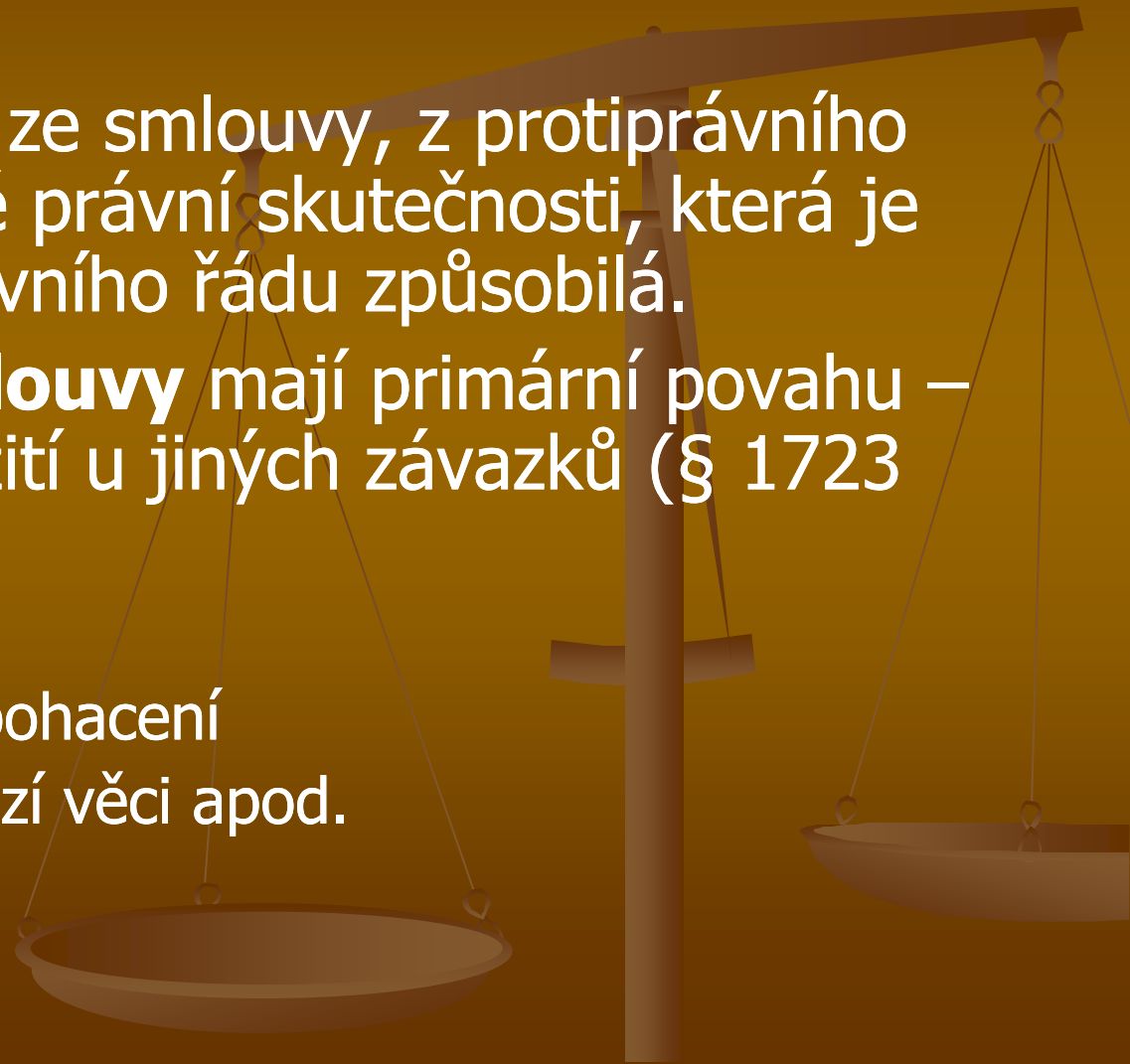
- Struktura závazkového právního poměru:
  - Věřitel (V) má vůči dlužníku (D) právo na plnění (P)
    - POHLEDÁVKA
  - Dlužník má povinnost uspokojit právo na plnění (P)
    - SPLNĚNÍ DLUHU
    - POVINNOST:
      - DÁT
      - KONAT
      - ZDRŽET SE
      - STRPĚT
- Právo V požadovat splnění P od D

Závazkový vztah (§1723)

- relativní charakter
    - vlastník možnost realizace užitné hodnoty určité věci
    - realizace **ius disponendi**
    - vznikají vždy mezi **konkrétně** vymezenými subjekty, ať již dvěma či vícero (např. konsorcium)
    - ekonomické zájmy účastníků závazkového vztahu jsou stejné **podstaty**, ale opačné **polarity** (prodávající chce převést věc na jiného, kupující chce převést věc na sebe)
-

Právní důvod vzniku závazku NOZ

- § 1722:
  - Závazek vzniká ze smlouvy, z protiprávního činu nebo z jiné právní skutečnosti, která je tomu podle právního řádu způsobilá.
  - Závazky ze **smlouvy** mají primární povahu – přiměřené použití u jiných závazků (§ 1723 NOZ)
    - Náhrada škody
    - Bezdůvodné obohacení
    - Přepřacování cizí věci apod.

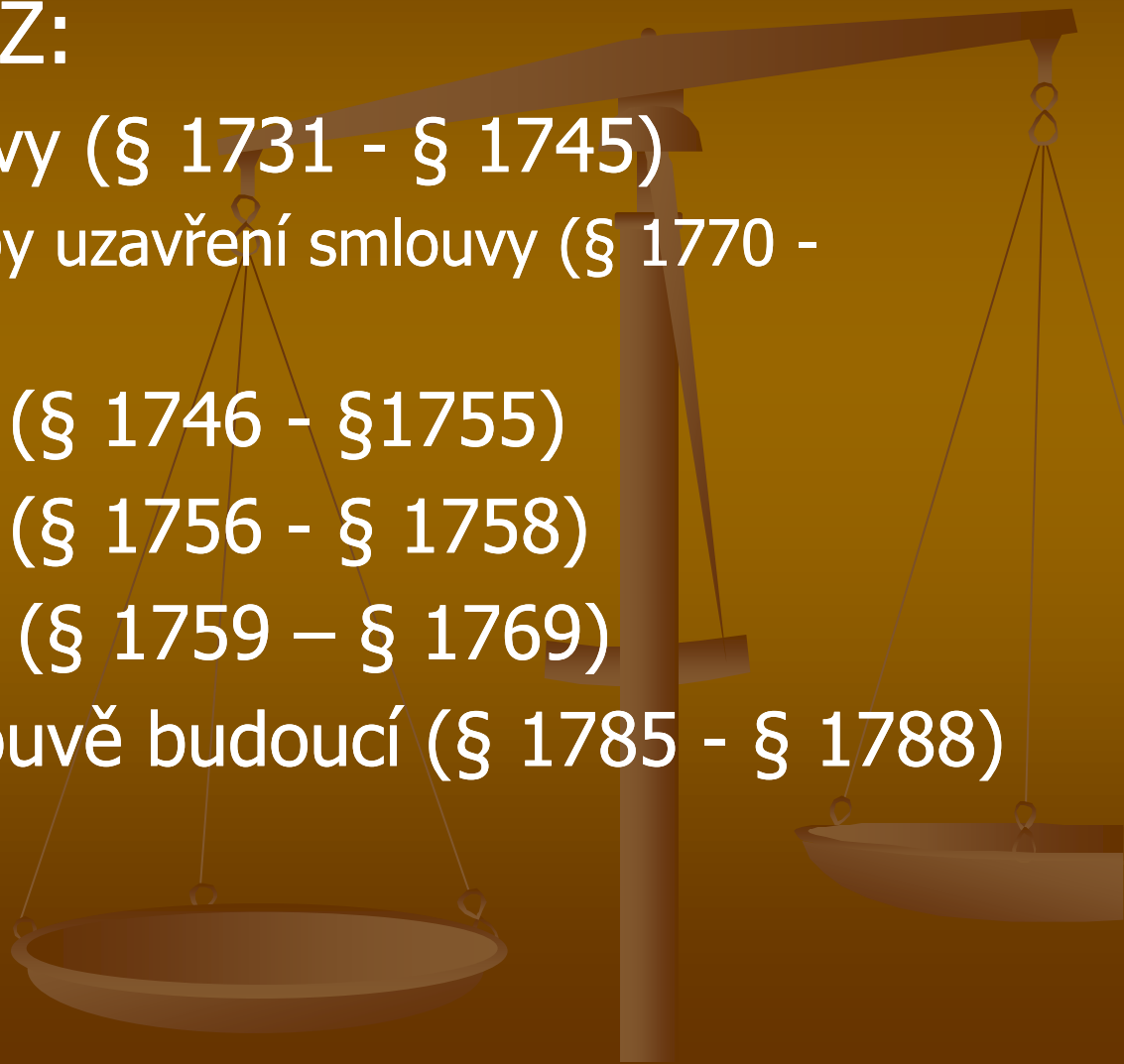
Smlouva - obecně

- Každé pactum (dohoda) není smlouva
  - Musí směřovat ke zřízení závazku (§ 1724)
  - Jinak jde o dohodu (změny, zrušení závazku)
- Perfekce smlouvy
  - Okamžikem dojednání obsahu smlouvy (setkáním projevů vůle stran)
  - Smlouva nemusí obsahovat všechny náležitosti
    - Fikce uzavření smlouvy – konvalidiace následným chováním
- Samostatné posuzování souvisejících smluv (§ 1727)

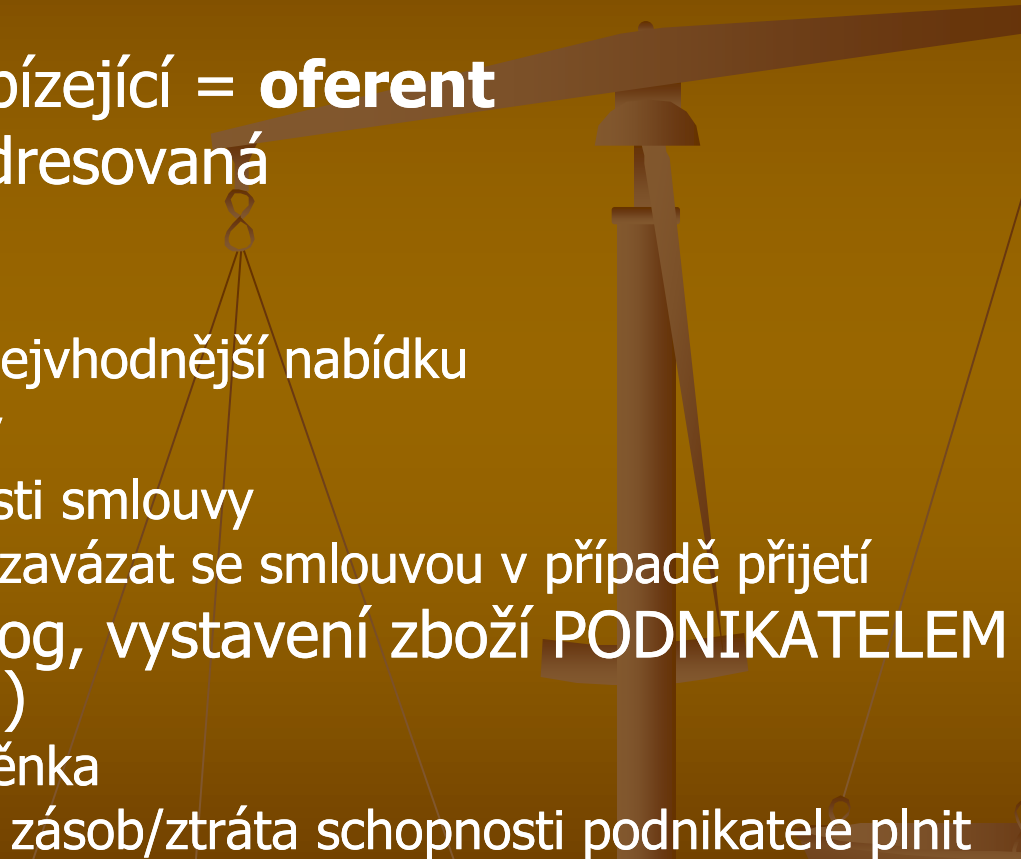
Pravidla kontraktace

■ Systematika NOZ:

- Uzavření smlouvy (§ 1731 - § 1745)
  - Zvláštní způsoby uzavření smlouvy (§ 1770 - §1784)
- Obsah smlouvy (§ 1746 - §1755)
- Forma smlouvy (§ 1756 - § 1758)
- Účinky smlouvy (§ 1759 – § 1769)
- Smlouva o smlouvě budoucí (§ 1785 - § 1788)

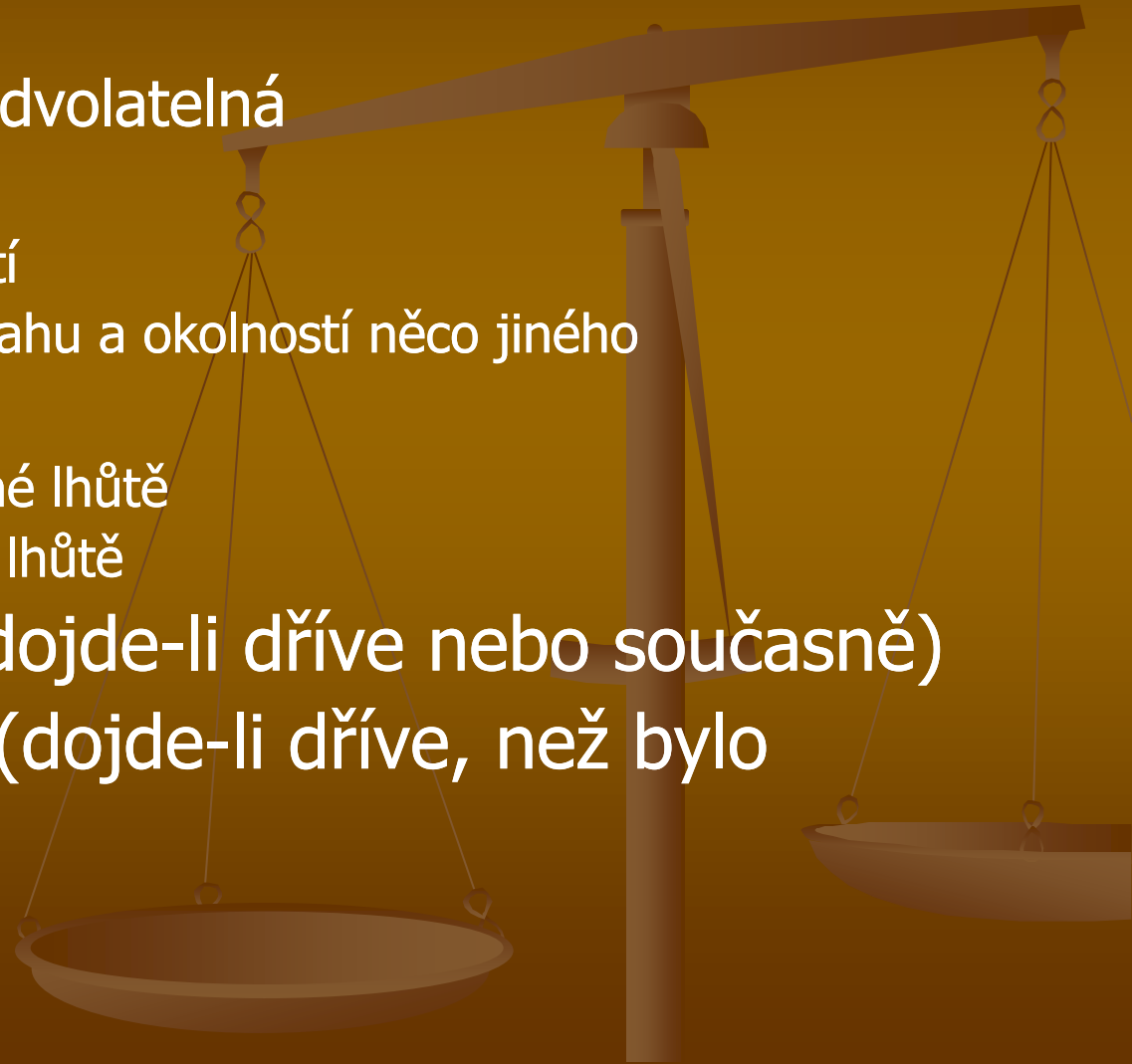
Uzavření smlouvy I.

- Nabídka (oferta)
    - Smluvní strana nabízející = **oferent**
    - Adresovaná x neadresovaná
      - Veřejná nabídka
      - Dražba
      - Veřejná soutěž o nejvhodnější nabídku
    - Náležitosti nabídky
      - Podstatné náležitosti smlouvy
      - Vůle navrhovatele zavázat se smlouvou v případě přijetí
    - !!! Reklama, katalog, vystavení zboží **PODNIKATELEM** = nabídka (§ 1732)
      - Vyvratitelná domněnka
      - Výhrada vyčerpání zásob/ztráta schopnosti podnikatele plnit
-

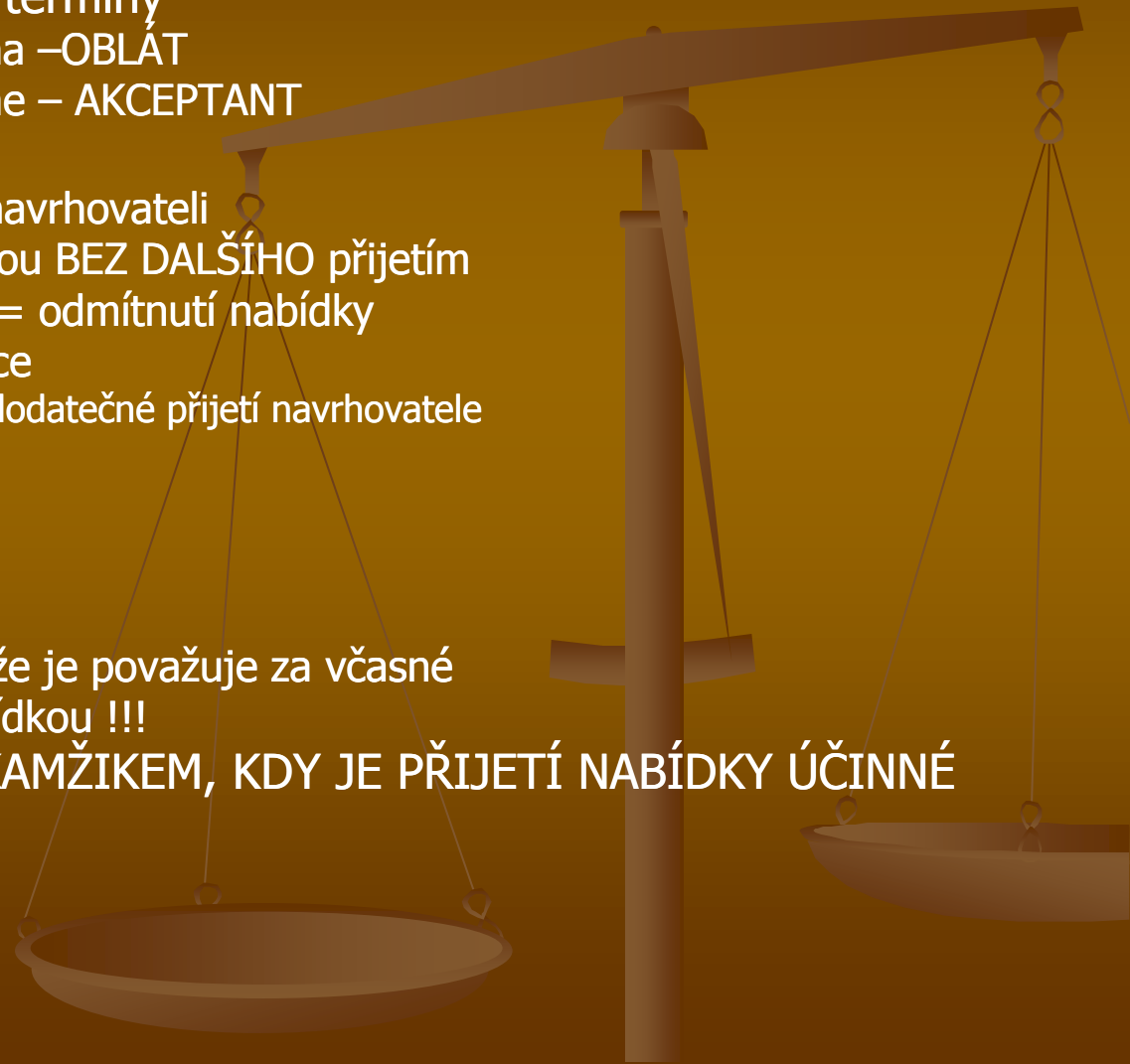
Uzavření smlouvy II.

- Ad nabídka
  - Odvolatelná x neodvolatelná
  - Ústní
    - Bezodkladné přijetí
    - Nevyplývá-li z obsahu a okolností něco jiného
  - Písemná
    - Přijetí ve stanovené lhůtě
    - Jinak v přiměřené lhůtě
- Zrušení nabídky (dojde-li dříve nebo současně)
- Odvolání nabídky (dojde-li dříve, než bylo odesláno přijetí)

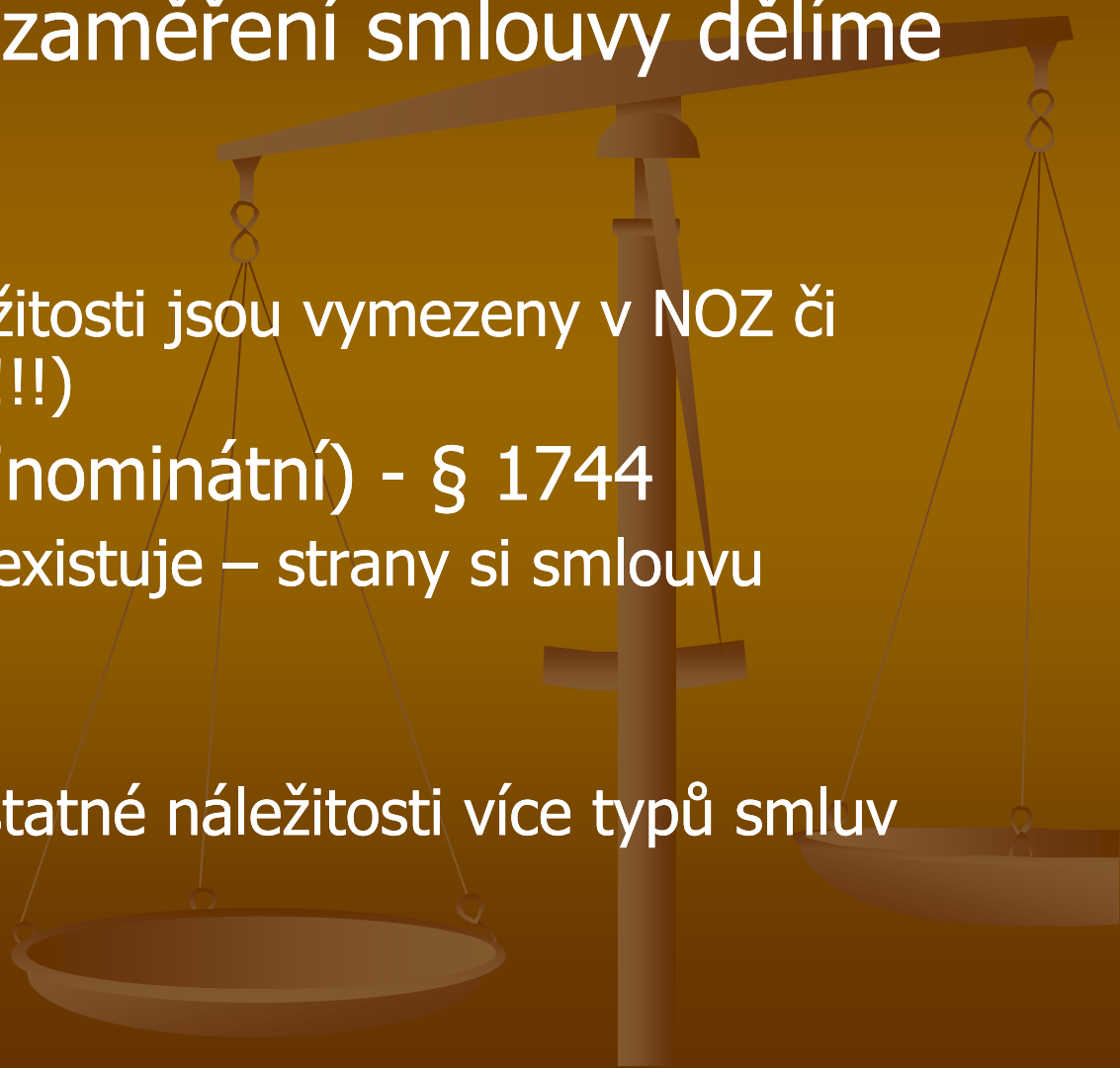
Uzavření smlouvy III.

- Přijetí nabídky – akceptace: termíny
  - Strana, jíž je nabídka určena – OBLÁT
  - Strana, která nabídku přijme – AKCEPTANT
- Proces přijetí
  - Projev souhlasu včas vůči navrhovateli
  - Mlčení nebo nečinnost nejsou BEZ DALŠÍHO přijetím
  - Dodatky/výhrady/omezení = odmítnutí nabídky
  - Tzv. modifikovaná akceptace
    - Nepodstatné odchylky + dodatečné přijetí navrhovatele
  - Reálná akceptace (§ 1744)
    - Poskytnutí či přijetí plnění
- Zrušení přijetí
- Pozdní přijetí
  - Vyrozumění navrhovatele, že je považuje za včasné
  - !!! Chování ve shodě s nabídkou !!!
- SMLOUVA JE UZAVŘENA OKAMŽIKEM, KDY JE PŘIJETÍ NABÍDKY ÚČINNÉ

Obsah smlouvy

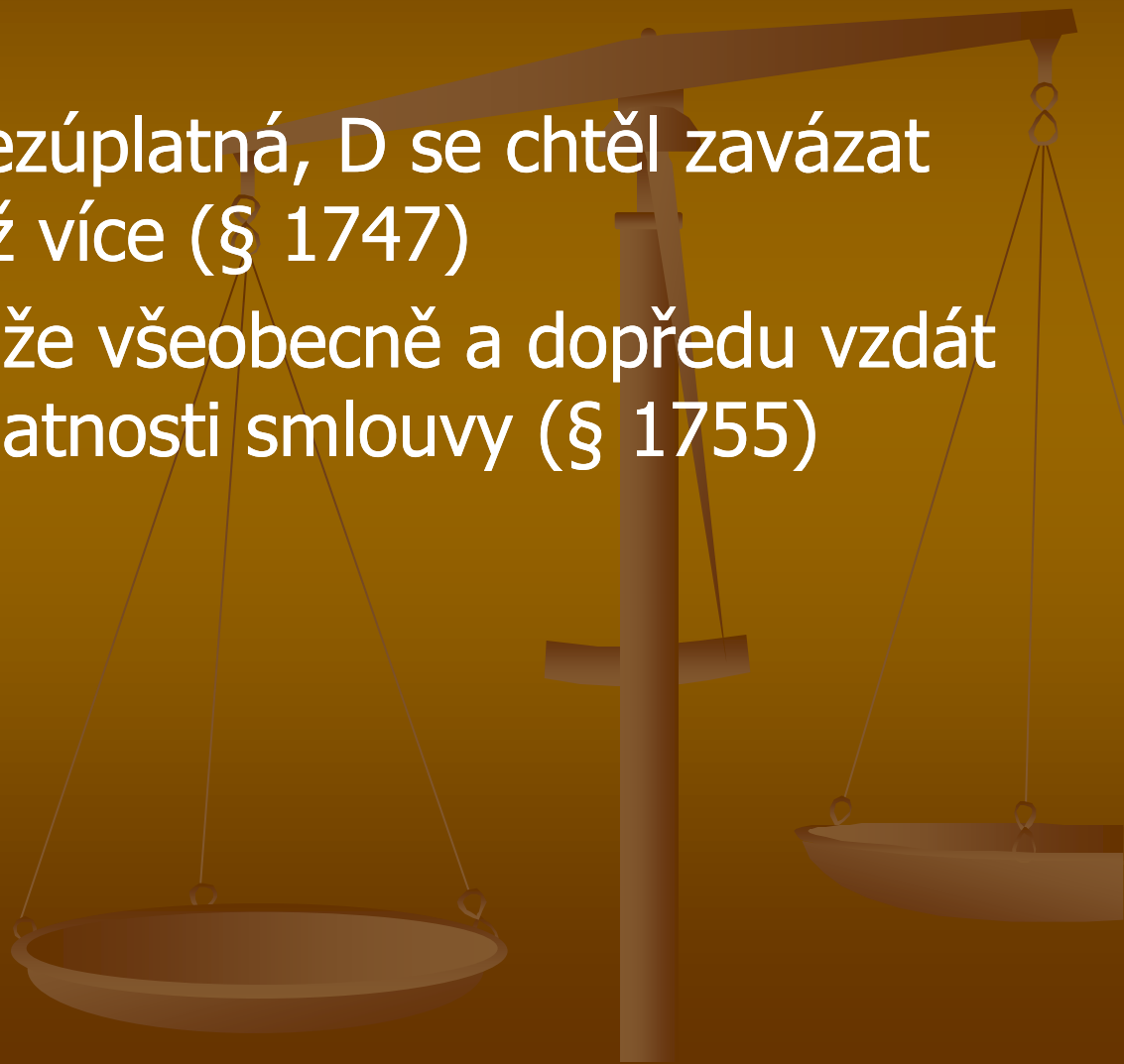
- Podle obsahu a zaměření smlouvy dělíme smlouvy:
  - Typové
    - Podstatné náležitosti jsou vymezeny v NOZ či jiném zákoně (!!!)
  - Netyповé (tzv. inomínátní) - § 1744
    - Smluvní typ neexistuje – strany si smlouvu nadefinují sami
  - Smíšené
    - Kombinují podstatné náležitosti více typů smluv

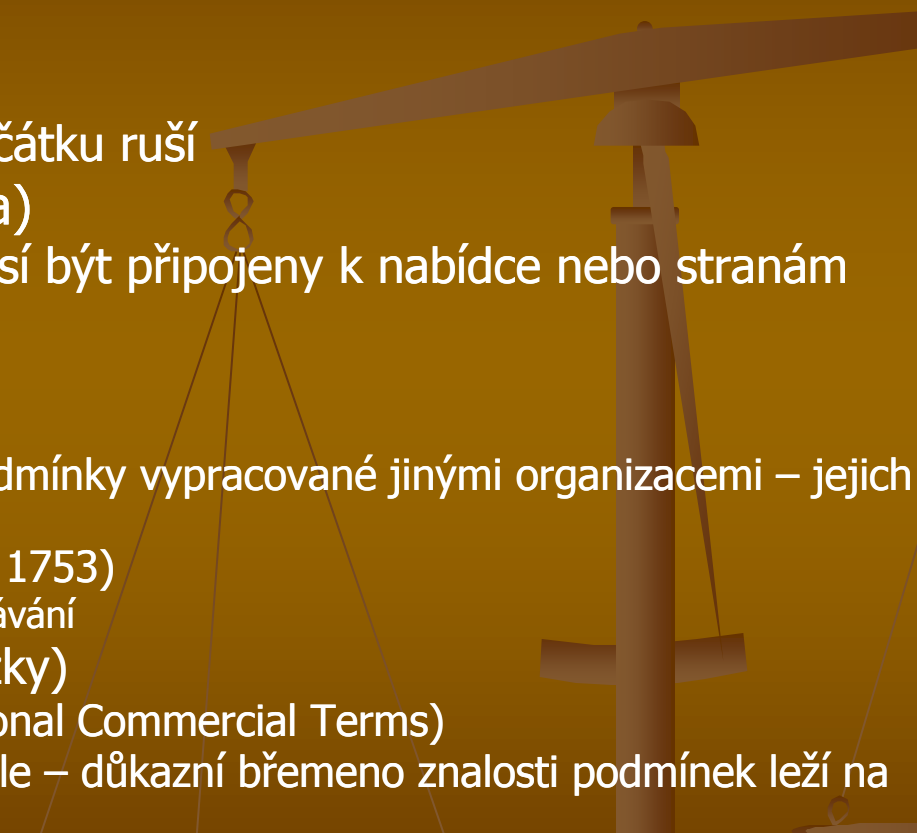
Obsah smlouvy

■ Zásady:

- Je-li smlouva bezúplatná, D se chtěl zavázat spíše méně, než více (§ 1747)
- Strana se nemůže všeobecně a dopředu vzdát námitek proti platnosti smlouvy (§ 1755)

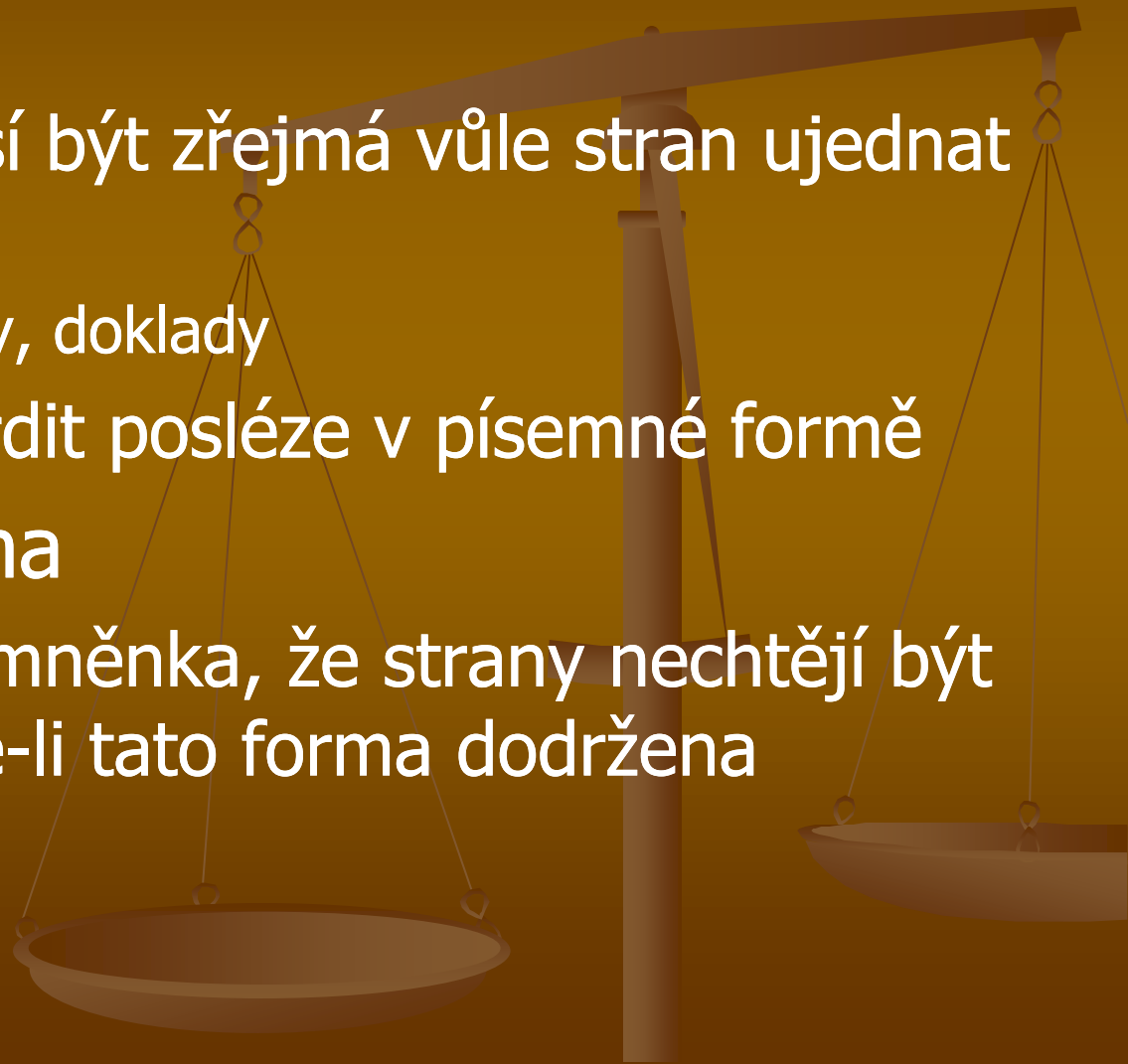

Obsah smlouvy

- Část obsahu smlouvy může určit nejpozději do 1 roku:
    - Třetí osoba
    - Soud
    - JINAK se smlouva od počátku ruší
  - Odkaz (včleňovací doložka)
    - Obchodní podmínky (musí být připojeny k nabídce nebo stranám známy)
      - Subsidiární charakter
    - Mezi podnikateli
      - Lze využít obchodní podmínky vypracované jinými organizacemi – jejich znalost se předpokládá
      - Překvapivé ujednání (§ 1753)
        - Mimo rozumné očekávání
    - Vykládací pravidla (doložky)
      - INCOTERMS (International Commercial Terms)
      - Ale: ochrana spotřebitele – důkazní břemeno znalosti podmínek leží na podnikateli
-

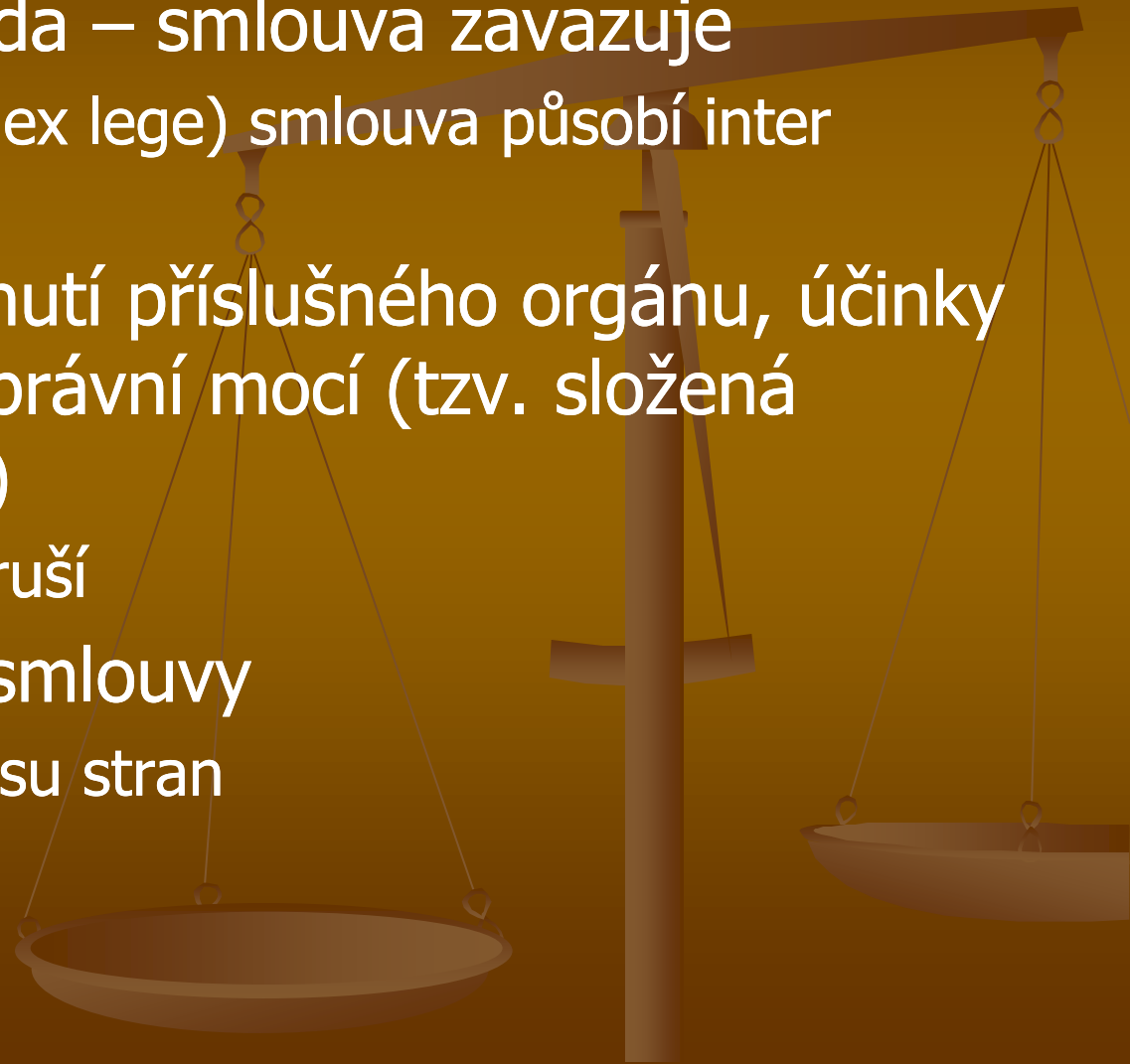
Forma smlouvy

- **Konkludentní**
  - Z okolností musí být zřejmá vůle stran ujednat její náležitosti
    - Ceníky, nabídky, doklady
  - Obsah lze potvrdit posléze v písemné formě
- **Dohodnutá forma**
  - Vyvratitelná domněnka, že strany nechtějí být vázány, nebude-li tato forma dodržena

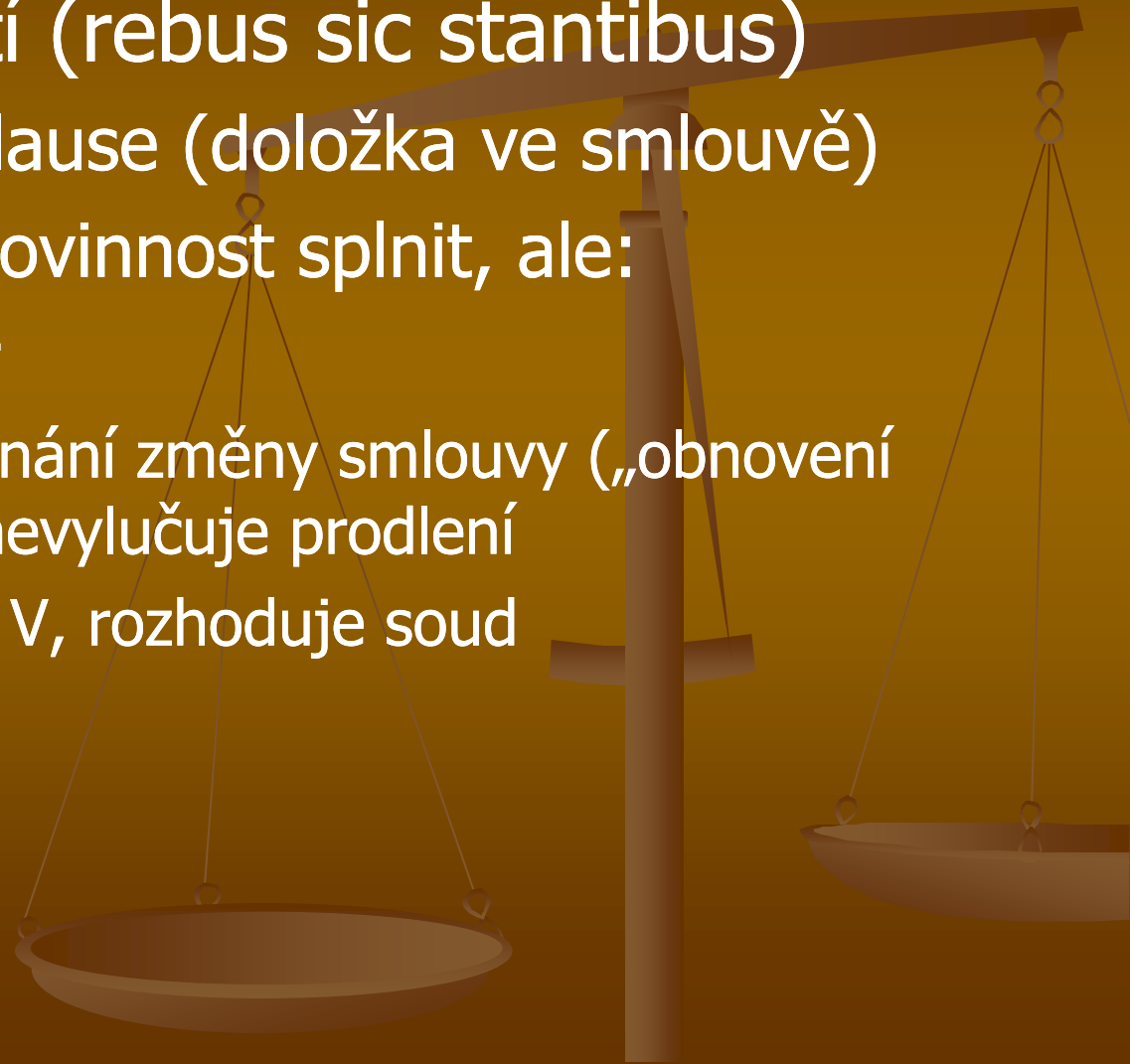
Účinky smlouvy

- Pacta sunt servanda – smlouva zavazuje
  - Zásadně (výjimky ex lege) smlouva působí inter partes
- Je-li třeba rozhodnutí příslušného orgánu, účinky nastávají až jeho právní mocí (tzv. složená právní skutečnost)
  - Jinak se smlouva ruší
- Změna či zrušení smlouvy
  - Na základě souhlasu stran
  - Ex lege

Účinky smlouvy

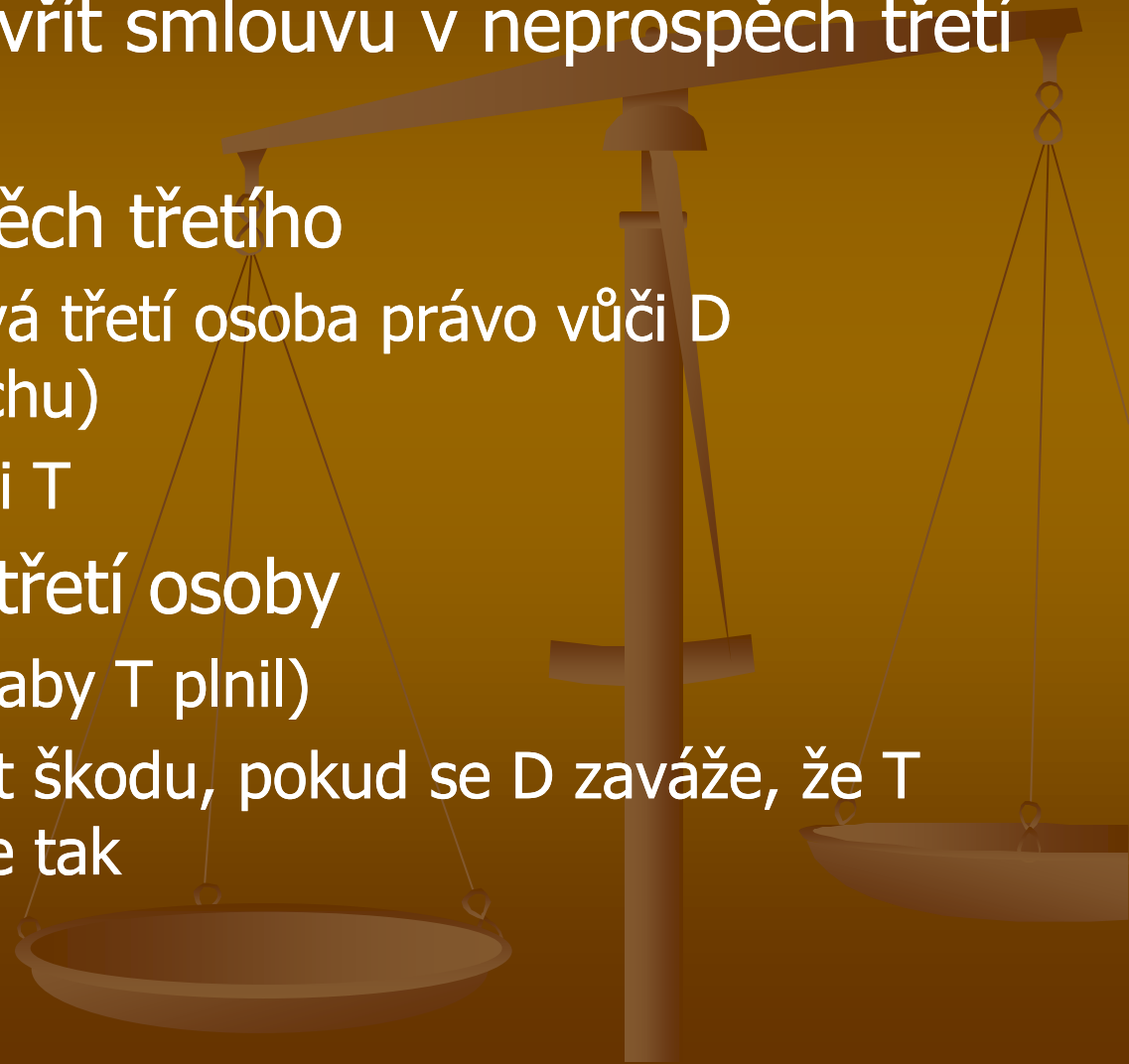
- Změna okolností (rebus sic stantibus)
  - Tzv. hardship clause (doložka ve smlouvě)
  - V zásadě trvá povinnost splnit, ale:
  - Hrubý nepoměr
    - Právo na dojednání změny smlouvy („obnovení jednání“), ale nevylučuje prodlení
    - Chybí-li ochota V, rozhoduje soud

Účinky smlouvy vůči třetím osobám

- Zásada: nelze uzavřít smlouvu v neprospěch třetí osoby
- Smlouva ve prospěch třetího
  - Otázka, zda nabývá třetí osoba právo vůči D (kritérium prospěchu)
  - D má námitky vůči T
- Smlouva o plnění třetí osoby
  - Přímluva (zajistit, aby T plnil)
  - Povinnost nahradit škodu, pokud se D zaváže, že T splní, a nestane se tak

Smlouva o smlouvě budoucí – NOZ (§ 1785)

- Zavedena podpůrná doba 1 roku, není-li ujednána lhůta pro sjednání samotné smlouvy
    - Tyto lhůty jsou prekluzivní
  - Mechanismus výzvy oprávněné strany
  - Neuzavře-li na včasnou výzvu osoba smlouvu, může její obsah určit buď soud, anebo osoba určená ve smlouvě
    - Nové pravidlo pro určení obsahu smlouvy (účel + okolnosti)
-